

Subject Area
Education

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 97
PP: 1330-1337

Arrival
01 April 2022
Published
30 April 2022
Article ID Number
62073

Article Serial Number
15

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29288/sss.62073>

**How to Cite This
Article**

Uludağ, O. &
Demirhan, M. (2022).
“Sınıf Öğretmenlerinin
Sınıf Yönetiminde
Karşılaştıkları Sorunlar
Ve Çözüm Önerileri”
International Social
Sciences Studies
Journal, (e-ISSN:2587-
1587) Vol:8, Issue:97;
pp:1330-1337

Social Sciences Studies
Journal is licensed
under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri ¹

Problems Encountered By Classroom Teachers In Classroom Management And Solution Suggestions

Oktay ULUDAĞ ¹ Mehmet DEMİRHAN ²

¹ Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim ABD, Amasya/Türkiye

² Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Böl., Adana/Türkiye

ÖZET

Sınıf yönetimi, sınıfta etkili ve aktif öğrenmenin gerçekleşmesini isteyen her öğretmenin önemsemesi gereken bir durumdur. İlkokul çağındaki çocukların dikkat sürelerinin henüz kısa olmasından dolayı sınıf öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve çözüm önerilerini belirlemek araştırmayı önemli kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmada yöntem olarak nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimiyle ilgili karşılaşmış oldukları sorunları, kendi söylemleriyle belirlenmesi istendiği için olgubilim deseni seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde görev yapan 5'i kadın 5'i erkek 10 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada seçkisiz olmayan örnekleme yönteminden amaçlı örnekleme yöntemi ve kolay ulaşılabılır örnekleme kullanılmıştır. Veriler öğretmenlerle yürütülen yarı yapılandırılmış mülakatlarla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin lisans düzeyinde aldıkları sınıf yönetimi dersinin görevde olan öğretmenler üzerinde etkisinin olmadığı, sınıftaki öğrenci çeşitliliğinin sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Bunun yanında öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları problemlerin sınıf yönetimleri üzerinde etkili olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, meslekteki öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda lisans düzeyinde aldıkları dersten çok, tecrübe ile sınıf yönetimi bilgisini oluşturdukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, sınıf öğretmeni, ilkokul.

ABSTRACT

Classroom management is something that every teacher should care about who wants effective and active learning to take place in their classroom. Since the attention spans of primary school-age children are still short, classroom teachers stand out more in classroom management. In this sense, determining the problems faced by classroom teachers in classroom management and determining solution suggestions makes the research important. The aim of this study is to determine the problems faced by classroom teachers in classroom management and to offer solutions to these problems. Phenomenology (phenomenology), one of the qualitative research designs, was used as a method in the study. Phenomenology design was chosen because it was asked to determine the problems faced by classroom teachers with their own discourse. The sample of the research consists of 10 classroom teachers, 5 of whom are women, 5 of whom are men, working in Elbistan district of Kahramanmaraş in the 2019-2020 academic year. Purposeful sampling method and easily accessible sampling from non-random sampling method were used in the study. Data were collected through semi-structured interviews conducted with teachers. The obtained data were analyzed by content analysis method. According to the findings of the research, it was observed that the classroom management course that classroom teachers took at the undergraduate level had no effect on the teachers on duty, and the diversity of students in the classroom had a negative effect on classroom management. In addition, it was observed that the problems teachers encountered in the classroom had an effect on their classroom management. As a result of the study, it was determined that the teachers in the profession formed classroom management knowledge with their experience rather than the courses they took at the undergraduate level.

Key Words: Class management, classroom teacher, primary school.

1. GİRİŞ

Yaşadığımız yüzyılda bilginin önemi giderek artmış, bilgiye sahip olmanın yanında onu işlemek, bilgiyi değerli hale getirmek ileri toplumların önceliği olmuştur. Bu bağlamda nitelikli bireyler yetiştirmek için eğitimin, okulların ve öğretmenlerin önemi giderek artmıştır. İyi bir eğitim sistemi, toplumun her alanda kalkınmasına ön ayak olmuştur. Eğitim sisteminin bu denli önemli olması merkezindeki öğretmeni de değerli kılmıştır. Sınıf öğretmeni, eğitimin ilk basamağı olan ilkokullarda görev yapan öğretmene verilen addır. Bu eğitim kademesinde çocuğa, toplum içinde bireylerle uyum içinde yaşamak için gerekli olan bilgi ve beceriler sınıf öğretmenleri tarafından kazandırılır (Erdem, 1998). Branş öğretmeninden farklı olarak sınıf öğretmeni girdiği sınıfın dört yıl boyunca tüm derslerinin öğretiminden, okul içi ve okul dışı etkinliklerinden sorumlu bir öğretmendir. Bu durum sınıf öğretmenini daha özel hale getirmiştir.

¹ Bu çalışma 12-14 Kasım 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen 19. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Eğitim ve öğretimin yapıldığı yer olan sınıfta zamanı verimli kullanmak, öğrenciyi aktif tutmak her bakımından önemlidir. Bunu başarmak da ancak sınıf yönetimi ile mümkündür. Sınıf yönetimi denilince ilk akla gelen disiplin kavramıdır fakat sınıf yönetimi sadece disiplinden ibaret değildir. Sınıf yönetimi, öğrenme için uygun ortamın sağlanması öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin ortadan kaldırılması, öğretim zamanının uygun kullanılması, öğrencilerin etkinliklere katılımının sağlanması, sınıftaki kaynakların, insanların ve zamanın yönetilmesidir (Boz, 2003). Öğrencilerin olumsuz davranışlarıyla başa çıkmak etkili öğrenmeyi gerçekleştirmenin temel koşullarından biridir (Kazu, 2007). Öğretmenin sınıftaki belli başlı görevleri arasında öğrenme ortamını sağlamak, onlara rehberlik etmek ve öğrenme ortamını oluşturmaktır (Şahin ve Özbay, 1999). Bu bakımdan okulun ve sınıfın başarılı olması sınıf yönetimi başarısıyla ilişkilidir. Etkili bir öğrenme ortamı başarılı bir sınıf yönetimi ile gerçekleşebilir.

Sınıf yönetimi, sınıfında etkili ve aktif öğrenmenin gerçekleşmesini isteyen her öğretmenin önemsemesi gereken bir durumdur. İlkokul çağındaki çocukların dikkat sürelerinin henüz kısa olmasından dolayı sınıf öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve çözüm önerilerini belirlemek araştırmayı önemli kılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunları ve çözüm önerilerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- ✓ Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi tanımlamaları nelerdir?
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi lisans dersine ilişkin tutumları nelerdir?
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine yönelik sorunları nelerdir?
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine yönelik çözüm önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji, birkaç kişinin bir fenomen veya kavram ile ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını keşfeder (Creswell, 2020). Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimiyle ilgili karşılaştıkları sorunları, kendi söylemleriyle belirlenmesi istendiği için olgubilim deseni seçilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde görev yapan beşi bayan beşi erkek 10 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi ve kolay ulaşılabilir örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi; derinlemesine araştırma yapabilmek için çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminde ise araştırmacı kendine ulaşılması yakın ve kolay durumu seçer. Uygun örnekleme yöntemi zaman, para ve işgücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örnekleme ulaşımında kolaylık sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu nedenle araştırmanın yapıldığı tarihte var olan pandemi nedeniyle araştırmacılar kolay ulaşabileceği yakın çevresindeki sınıf öğretmenlerini seçmiştir. Devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri beşi kadın, beşi erkektir. Bu öğretmenlerden ikisi lisansüstü mezunu iken, kalan sekizi lisans mezunudur. Öğretmenlerin yaşına bakıldığında 31-44 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Mesleki deneyimlerin ise 10-18 yıl arasında olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. 6 açık uçlu sorunun sorulduğu görüşme formunda öğretmenlerin sınıf yönetimi tanımlamaları, sınıf yönetimine ilişkin benzetmeleri, zayıf ve güçlü yönleri, lisans dersinin etkisi, karşılaştıkları problemler ve önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmadaki veriler 01-25.05.2020 tarihleri arasında yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla toplanmıştır. Görüşmeye başlamadan önce görüşme hakkında bilgi verilmiş, pandemi sürecinin de etkisi ile iki katılımcı ile sesli görüşme yapılmış kalan katılımcılardan yazılı olarak görüşleri alınmıştır. Kimlik bilgileri gizli tutulan katılımcılara bu amaçla K(1-2-3) gibi sayı numarasına göre kodlar verilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmadaki veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun

anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu amaçla katılımcıların görüşleri oluşturulan kodlara göre tablolar oluşturularak gösterilmiştir.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlilik

Nitel araştırma çalışmalarında geçerliliğin ve güvenirliliğin sağlanmasında “uzman görüşü” ve “uzman incelemesi” uygulanan yöntemlerdendir (Merriam, 2013). Taslak görüşme formu alanında uzman iki kişinin görüşüne sunulmuştur. Daha sonra düzeltmeler yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Nitel araştırmalarda çalışma grubundan doğrudan alıntılar yapmak ve alıntıları en doğal haliyle sunmak çalışmanın güvenirliliğini artırmaktadır (Büyüköztürk vd., 2019). Araştırmacılar çalışmanın güvenirliliğini artırmak için topladıkları verileri olduğu gibi aktarmış, geçerliği artırmak için de süreci ayrıntılı olarak anlatmışlardır.

3. BULGULAR

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştığı problemleri ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla kendileriyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Tanımlamalarına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinden sınıf yönetimini tanımlaması istenmiştir. Tablo 1’de sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi tanımına yönelik görüşlerine yönelik tema ve alt temalar yer almaktadır.

Tablo 1.Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminin tanımına ilişkin görüşleri

Ana Tema	Alt Tema	Katılımcı Kodu	f
Tanım türleri	Sınıf kurallarını uygulama	K2, K3, K4,K6,K10	5
	Aktif öğrenmeyi gerçekleştirme	K5, K8, K9	3
	Etkili eğitim yapma	K1, K7	2
Toplam			10

Tablo 1 de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda yaptığı tanımlamalar tanım türleri ana teması altında “etkili eğitim yapma”, “aktif öğrenmeyi gerçekleştirme” ve “sınıf kurallarını uygulama” alt temaları altında incelenmiştir.

Araştırmada sınıf öğretmenleri sınıf yönetimi tanımlamasını en çok (f:5) sınıf kurallarını uygulama olarak belirtmiştir. Daha sonra aktif öğrenmeyi gerçekleştirme (f:3) ve etkili eğitim yapma (f:2) olarak görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

“Etkili bir eğitim ve öğretimin olmazsa olmazıdır sınıf yönetimi.” (K1)

“Sınıf kurallarının öğrencilere etkili bir biçimde öğrenme ortamında uygulanabilmesidir.” (K2)

“Herhangi bir dersin kazanımları için sınıfı dizayn etmesi denilebilir.” (K4)

“Öğretmenin ders esnasında aktif öğrenmeyi sağlamak için tüm öğrencileri derse katma sürecidir.” (K8)

3.2. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Kavramına İlişkin Benzetim Bulguları

Katılımcılara sınıf yönetimini neye benzettiklerini ve neden benzettikleri sorulmuştur.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimini benzettiği kavramlar

Ana tema	Alt tema	Katılımcı kodu	f
Benzetim	Orkestra yönetmek	K3, K7,K9	3
	Spor Antrenörü	K4,K10	2
	Liderlik	K2	1
	Tek kişinin verdiği konser	K8	1
	Annelik	K6	1
	Çiçek	K5	1
	Sacayağı	K1	1
Toplam			10

Tablo 2 de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri sınıf yönetimine yedi farklı benzetim yapmıştır. En çok orkestra yönetmek (f:3), daha sonra spor antrenörlüğü (f:2), ve farklı olarak liderlik, tek kişinin verdiği konser, annelik, çiçek ve sacayağı şeklinde benzetimde bulunmuşlardır. Sınıf öğretmenlerinin bu soruya yanıtları şu şekildedir:

“Yeni dikilecek bir çiçek ya da bitkiye benzetebiliriz. Bu bitki ya da çiçeği yetiştirebilmek, büyütebilmek, ondan verim elde edebilmek için ihtiyacı olan bileşenlerini yani gün ışığını, suyunu, toprağını, gübresini ona doğru oranlarda sağlamalısınız.”(K5)

“Ben sınıf yönetimimi bir orkestraya benzetebilirim. Nasıl ki bir orkestra aynı anda ve büyük bir konsantre ile tüm çalgıların zamanında çalması ise sınıf yönetimi de öğretmenin lider olduğu ama öğrencilerini doğru şekilde yönettiği bir yönetme sanatıdır.”(K7)

“Sınıf yönetimi spor antrenörüne benzetirim. Çünkü takım yönetmeye benzer.” (K10)

“Ben sınıf yönetimimi bildiklerini yeni doğan bebeğe sabır ve özverili bir şekilde anlatan bir anneye benzetiyorum. Çünkü her öğrencinin farklı bir mizacı vardır. Annenin çocuklarına gösterdiği sabır ve özveri öğretmende de olmalıdır.”(K6)

3.3. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine Dair Zayıf Ve Güçlü Yönlerine İlişkin Bulgular

Katılımcılara “sınıf yönetimine dair zayıf ve güçlü yönleriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri Tablo 3’te ana tema ve alt tema olarak sunulmuştur.

Tablo 3.a: Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine dair zayıf yönlerinin incelenmesi

Ana tema	Alt tema	Katılımcı kodu	f
Zayıf yönler	Seviye farklılığı	K2, K5,K10	3
	Otorite kuramama	K1, K8	2
	Derse hazırlıksız gelme	K7, K9	2
	Oyun oynatma becerisi	K3,K4	2
	Teknolojiyi kullanamama	K6	1
Toplam			10

Tablo 3.a’ da görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda en çok zayıf yönünün sınıfta seviye farklılığı olduğu zaman yaşıyor (f:3). Daha sonra “otorite kuramama”, “derse hazırlıksız gelme”, “oyun oynatma becerisi” gibi konularda kendini zayıf görüyor (f:2). Son olarak teknolojiyi kullanamama da zayıf yönleri arasında geliyor (f:1). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda zayıf yönü olarak şunları söylemişlerdir:

“Sınıf yönetiminde zayıf yönlerim her zaman öğrencilerle tüm etkinliklere katılamıyorum. Mesela beden eğitiminde oyunlarına tam olarak katılamadığımda sıkıntılar yaşayabiliyoruz.”(K3)

“Zayıf yönüm zaman zaman sınıf içerisinde farklı düzeylerde çocuklar ya da kaynaştırma öğrencileri olabiliyor. Bu durumlarda öğrencilerin ilgilerini canlı tutmak, sıkılmalarını önlemek zor olabiliyor.” (K5)

“Çağımız gereği teknoloji konusunda kendimi yetersiz görüyorum.”(K7)

“Ben öğrenciyle samimi olmayı severim ve öğrenciye karşı yumuşak davranırım. Aslında bu mizacımda böyle olmasından kaynaklanıyor. İşte bu durum öğrencinin disiplinsiz davranışına neden oluyor.”(K8)

Tablo 3.b: Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine dair güçlü yönlerinin incelenmesi

Ana tema	Alt tema	Katılımcı kodu	f
Güçlü yönler	Kuralları uygulama	K1,K2,K8	3
	Tüm öğrencileri derse katma	K3,K4,K5	3
	Öğrencilerle iletişim kurma	K7,K9,K10	3
	Farklı etkinlikler kullanma	K6	1
Toplam			10

Tablo 3.b.’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde en güçlü olduğu kavramlar “kuralları uygulama”, “tüm öğrencileri derse katma” ve “öğrencilerle iletişim kurma” olmuştur (f:3). Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri güçlü yönlerini şu şekilde açıklamışlardır:

“Güçlü yönüm kuralları uygulayabiliyorum.”(K2)

“Güçlü yönlerim ise sınıf içinde öğrencileri neredeyse tüm derslerde aktif olarak etkinliklere katıyorum. Bu durum da sınıf yönetimi konusunda bana avantaj sağlıyor.”(K4)

“Bunun yanında kendimi bir öğrenci olarak düşünüp yeniliklere açık biri olarak birçok alanda eğitim alıyorum. Katıldığım eğitimin sonucunu sınıfımla ilişkilendirerek dersi monotonluktan kurtardığımı düşünüyorum.”(K6)

“Güçlü yönüm, ses tonumu iyi kullanmam ve öğrencinin dikkatini göz teması ile sağlamam.”(K7)

3.4. Sınıf Yönetimi Lisans Dersinin Öğretmenlik Sürecine Etkisine Dair Bulgular

Katılımcılara sınıf yönetimi lisans dersinin öğretmenliklerine etkisini belirlemek için “Yükseköğretimde ders olarak aldığınız sınıf yönetimi dersinin öğretmenliğinize katkısı ne şekilde oldu?” sorusu sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin bu soruya verdiği yanıtlar tablo 4’te ana tema ve alt tema olarak incelenmiştir.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine dair güçlü yönlerinin incelenmesi

Ana Tema	Alt tema	Katılımcı kodu	f
Öğretmenlik mesleğine etkisi	Etkisi olmuştur	K6	1
	Etkisi olmamıştır	K1,K2,K3,K4,K5,K7,K8,K9,K10	9
Toplam			10

Tablo 4'te de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin lisans derslerinde gördüğü sınıf yönetimi dersinin öğretmenliklerine etkisi olmamıştır(f:9). Sınıf öğretmenlerinin bu soruya ilişkin cevapları şu şekildedir:

"Teorik bilgi olarak aldığımız ders transkript ortalamasında fayda sağladı fakat işin mutfağına girince teorik bilgilerin olumlu yanları çok az bir yüzdelik dilime sahip. Teorik bilgiler bilimsel veriler evet ama uygulama noktasında hiç karşılaşılmaş sorunlar olabiliyor." (K1)

"Açıkçası üniversitede aldığım ders ile gerçek hayat pek fazla uyuşmadı diyebilirim. Sınıf yönetimi konusunun tamamen öğretmenlerin kişiliğine göre değiştiğini düşünüyorum. Bence teorik olarak bilgi sahibiyim sınıf yönetimi konusunda ama gerçekte sınıf yönetimi benim kişiliğimle harmanlanmış bir şekilde sınıfa yansıyor."(K10)

"Sınıf yönetimi dersini de yaparak yaşayarak aldık. Bunun da öğretmenliğime çok katkısı çok oldu."(K6)

"Bu dersi alarak teorik olarak bilgi sahibi olmuş olabiliriz fakat uygulamada öğretmenliğime çok faydası olduğunu söyleyemem. Daha çok tecrübe ederek etkili sınıf yönetimini oluşturuyoruz."(K5)

3.5. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde En Çok Karşılaştığı Problemlere İlişkin Bulgular

Katılımcılara sınıf yönetimi konusunda en çok karşılaştığı problemleri belirlemek amacıyla "Sınıf yönetimi konusunda en çok karşılaştığınız problem nedir?" sorusu yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin bu soruya verdiği yanıtlar tablo 5'te ana tema ve alt tema olarak gösterilmiştir.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştığı problemlerin belirlenmesi

Ana tema	Alt tema	Katılımcı kodu	f
Problemler	Veli	K3,K6,K9,K10	4
	Sınıf mevcudu	K1,K8	2
	Öğrenci seviye farklılığı	K2,K5	2
	Ders süresinin uzun olması	K4	1
	Sınıf içi aksaklıklar	K7	1
Toplam			10

Tablo 5'te de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri sınıf yönetiminde en çok velileri problem olarak görüyor(f:4). Daha sonra sınıfların kalabalık olması(f:2), öğrenciler arasındaki seviye farklılığı(f:2), ders süresinin uzun olması(f:1) ve sınıf içinde aksaklıkların olmasını sınıf yönetiminde problem olarak görmüşlerdir. Katılımcıların bu soruya ilişkin bazı görüşleri şunlardır:

"Sınıf mevcutlarının fazla olması karşılaştığım en büyük sorunlardan biri." (K1)

"Öğrencilerdeki seviye farkı problem olabiliyor." (K2)

"Sınıf yönetimi konusunda en fazla velisi sürekli okula gelen ve ilgili gibi görünen velilerin çocuklarında sorun yaşıyoruz. Çocuk sürekli anne ya da babasını okulda görünce kendini evinde gibi hissediyor ve evdeki gibi bireysel davranışlar sergilemeye başlıyor. Bu durum da bizim işimizi oldukça zorlamaktadır." (K3)

"İlkokul için söylüyorum 30 dakikalık ders saatinin yeterli olduğunu bundan sonrasının öğrencileri sıkıttığını ve yaşları itibariyle dışarı çıkmak istediklerini enerjilerini boşaltmak istediklerini düşünüyorum. Hele birinci sınıfta okuma yazma öğretirken çocukları 40 dakika derste tutmak, harf yazdırmak çok sıkıcı gelebiliyor. Dersler kısa olursa sınıf yönetiminde başarılı olunabilir." (K4)

"En çok ders esnasında bir şeylerin ters gitmesi canımı sıkıyor. Mesela bir anda projeksiyonun çalışmaması. Çalıştırmak için uğraşmak dersin akışını bozuyor ve ders verimsiz hale gelebiliyor." (K7)

"Benim bu davranışlardan en çok nefret ettiğim terbiyesizlik konusu. Aile çocuğu öyle bir yetiştiriyor ki çocuk kendinde her şeyi yapabileceğini sanıyor. Neyi yapıp neyi yapacağını, nasıl davranması gerektiğini ya da nerede durması gerektiğini bilemiyor. Bu konuda da ben çocuğa değil aileye suç buluyorum. Çocuk çok hareketli olabilir ya da ne bileyim anlama konusunda sıkıntılar yaşayabilir. Öyle durumlarda öğretmen daha özverili olur gerekirse kendi zamanından feda eder ama çocuğa bir şeyler kazandırmaya çalışır. Ama terbiye konusunda aile öğretmeni desteklemezse çocuğun eğitim yönü hep eksik kalır ve sınıfta problem olmaya devam eder." (K9)

3.6. Sınıf Öğretmenlerinin Daha İyi Bir Sınıf Yönetimine İlişkin Bulgular

Katılımcıların sınıf yönetimine ilişkin çözüm önerilerini belirlemek için “Daha iyi bir sınıf yönetimi için neler önerebilirsiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin bu soruya ilişkin verdiği yanıtlar tablo 6’da ana tema ve alt tema olarak gösterilmiştir.

Tablo 6. Sınıf öğretmenlerinin daha iyi sınıf yönetimine ilişkin çözüm bulguları

Ana tema	Alt tema	Katılımcı kodu	f
Sınıf yönetimine ilişkin çözümler	Eğitim fakültelerinde uygulamalı eğitim almak	K6,K7,K9	3
	Sınıf mevcutlarının düşürülmesi	K1,K8	2
	Öğrenci ile iletişim kurmak	K3,K10	2
	Sınıfın genelini derse katmak	K2	1
	Fiziki ortamı iyileştirmek	K5	1
	Ders sürelerini kısaltmak	K4	1
Toplam			10

Tablo 6’da da görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri daha iyi bir sınıf yönetimi için en çok eğitim fakültelerindeki sınıf yönetimi dersinin uygulamalı olarak görülmesini öneriyor(f:3). Daha sonra sınıf mevcutlarının düşürülmesi ve öğrenci ile iletişim kurmak öneriliyor(f:2). Sınıfın genelini derse katmak, fiziki ortamı iyileştirmek, ders sürelerini kısaltmak da daha iyi bir sınıf yönetimi için öneriliyor(f:1). Katılımcıların bu sorulara ilişkin yanıtları şu şekilde:

“Sınıf mevcutlarının düşürülmesi olabilir.” (K1)

“Bütün öğrencilerin derse katılması sağlanabilir. Tüm öğrencilere söz hakkı verilerek kendilerini sınıfın bir parçası olarak görmeleri sağlanabilir.” (K2)

“Öğrenci dersi ve öğretmenin severse o kadar derse katılıyor ve kurallara uyuyor. Başka türlü sadece öğretmen varsa kurallar var yoksa yok. Bu yüzden en temel iş dersi eğlenceli hale getirmek ve öğrenciyi derse katmak.” (K3)

“İlkokulda ders saatleri kısaltılabilir. Her okulda rehber öğretmenin olması gerekir. Özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar, ailevi problemi olup bir türlü derse katamadığımız çocuklar var. Rehber öğretmenlerin bunlarla ilgilenmesi iyi olur. Bunun dışında fiziksel ortam da çok önemli. Kuru bir sınıf ortamı öğrencinin dikkatini çekmeyeceği için öğretmenin kullanacağı akıllı tahta, tepegöz gibi eğlenceli materyaller ile öğretmenin sınıf yönetimi kolaylaşabilir.” (K4)

“Gerekli fiziki ortamın ve donanımın sağlanması(sınıf içi yeterli alan, farklı öğrenme alanları vb.)”(K5)

“Eğitim fakültesindeki öğretim görevlileri rol model olmalı. Sınıf yönetiminin ne kadar önemli olduğunu öğrencilere hissettirmeleri gerekir.” (K6)

“Eğitim fakültelerinde sınıf öğretmenleri adaylarına uygulamalı derslerin artırılmasını isteyebilirim.” (K7)

“İdeal sınıf mevcudu 20 olmalı. Kalabalık sınıfta sınıf yönetiminin zor olduğunu düşünüyorum.”(K8)

“Lisans zamanı öğrencilere teorik bilgilerin verilmesi illaki önemli. Ama benim önerim öğretmenlik gibi insan yetiştirmeye yönelik bir mesleğin kitaplardan öğrenilemeyeceği. Bence, lisans döneminde öğrencilerin ilk iki senede teorik bilgileri alıp, son iki senelerini stajda geçirmeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu sayede meslekteki tecrübeli öğretmenlerden yararlanma imkânları daha çok olur ve öğrenilen bilgileri anlamlandırmak ve uygulamaya koymak daha kolay olur.” (K9)

“Ben dilini kullanabiliriz, öğrencilere ismiyle hitap edebiliriz.” (K10)

4. TARTIŞMA VE YORUM

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunların ve çözüm önerilerinin araştırıldığı bu çalışmadan elde edilen bulgular, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimini daha çok sınıf kurallarını uygulama olarak gördüğü belirlenmiştir. Karşılıklılık içeren ilişkiler, nasıl olacağı, ne olduğu önceden belirlenmiş bazı kural ve ilkelere dayalı olarak istedik davranışlara dönüşebilir (Uğurlu, 2016). Etkili bir sınıf yönetiminde öncelikle kuralların öğrencide içselleştirilmesinin belirleyici olması gerekir. Sınıf kurallarını bilen öğrenci derste hem öğretmenin dersteki motivasyonunu artırmış olur, hem de ders süresinin verimli geçmesini sağlar. Nitekim yapılan araştırma izin almadan konuşma, derse karşı ilgi duymama, sınıf içinde gezme davranışlarının sınıf öğretmenlerinin en çok karşılaştığı problemlerden olduğu saptanmıştır (Sadık ve Aslan, 2015). Bu problemler de sınıf kurallarının sınıf yönetiminde etkili bir unsur olduğunu göstermektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenleri sınıf yönetimi kavramında benzetim olarak yönetme kavramı üzerinde durmuşlardır. Orkestra yönetmek, spor antrenörü, liderlik gibi benzetimler sınıf öğretmenlerinin benzettikleri kavramlar olmuştur.

Sınıf yönetiminde belirleyici unsur hâkimiyet ve doğru iletişim kurmaktır. Sınıf yönetiminde başarılı olabilmek için öğretmenlerin yönetim becerileri önem taşımaktadır (Turhan, 2013).

Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda zayıf yönü öğrenciler arasındaki seviye farklılığı olmuştur. İlkokulda öğrencilerin okuma-yazma, dört işlem gibi temel becerilere sahip olmaması ve ileriki konuların da bu becerilerle bağlantılı olması ile bu becerilere sahip olmayan öğrenciler arasında seviye farklılığı oluşturmaktadır. Bu durum öğretmenin işini zorlaştırmakta, öğretmenin dersi işlerken geri kalan öğrencilerde de derse ilgi duymama sorununu ortaya çıkarmaktadır. Şentürk (2007) ve Ocakcı (2017) yaptıkları çalışmalarda, öğrenciler arasındaki bireysel farklılığın sınıf yönetiminde etkili bir unsur olduğunu sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer çalışmada öğrencilerin derse karşı tutumunun sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin en çok karşılaştığı problem olduğu dile getirilmiştir (Paliç ve Keleş 2011). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde güçlü yönlerinin kuralları uygulama, tüm öğrencileri derse katma ve öğrencilerle iletişim kurma becerileri olduğu saptanmıştır. Höbek ve Üredi (2017)'nin ilk ve ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi eğilimlerini inceledikleri çalışmalarında öğretmenlerin sınıf yönetimi algıları bu çalışmayla örtüşmektedir.

Sınıf öğretmenleri lisans düzeyinde eğitimini aldıkları sınıf yönetimi dersinin, öğretmen olduktan sonra öğretmenlik becerisine etkisinin olmadığını söylemişlerdir. Kaplan (2018) yaptığı çalışmada sınıf yönetimi dersi alan öğretmenler ile almayan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Lisans düzeyinde verilen bu eğitimin uygulamalı olmaması ve aslında sınıf atmosferinin farklı olması etkili olmuştur. Öğretmenler sınıf yönetimi becerilerini daha çok öğretmen olduktan sonra tecrübe ile kazanmışlardır. Birçok araştırma öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda iyi bir eğitim almadıklarını düşündüklerini göstermektedir (Sadık, 2015).

Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde en çok veliyi problem olarak görmesi sınıf yönetiminde içsel değil de dışsal faktörün etkisini göstermektedir. Velilerin sınıfta söz hakkına sahip olmaya çalışması, kurallar konusunda yaşanan anlaşmazlıklar sınıfta öğretmenin motivasyonunu düşürmektedir. Ocakcı (2017), Denizel Güven ve Cevher (2005) yaptıkları çalışmalarda veli ile işbirliği yapılması ve veli desteğinin alınması ile öğretmenin iş yükünün azalacağı ve etkili bir sınıf yönetimi sağlanabileceği sonucuna ulaşmıştır. Ailenin özelliği öğrencinin davranışlarını da etkilemektedir (Dağlı ve Baysal, 2012). Ailenin iletişimi, öğretmene karşı tutumu, aile içindeki iletişim her alanda olduğu gibi sınıf yönetimi alanında da etkisini göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları problemlerin çözümüne ve etkili bir sınıf yönetiminin nasıl olması gerektiğine ilişkin yanıtlar incelendiğinde uygulamalı sınıf yönetimi dersi almak, sınıf mevcutlarının düşürülmesi, öğrenci ile iletişimi artırmak, fiziki ortamı iyileştirmek ve ders sürelerini azaltmak gibi öneriler sundukları görülmektedir. Ekici (2004), Çakmak, Kayabaşı ve Ercan (2008), Ocakcı (2017), Denizel Güven ve Cevher (2005) yaptıkları çalışmalarda benzer önerilerde bulunmuşlardır. Bu sonuçlar çalışmamız bulgularıyla örtüşmektedir. Bu açıdan okul ve sınıflardaki fiziki ortamın, öğretmen- öğrenci arasındaki iletişimin, sınıf mevcutlarının ve sınıf yönetimi ile ilgili ders ve seminer almanın sınıf yönetimi noktasında önemli bir role sahip olduğu söylenebilir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunların ele alındığı bu araştırmanın en önemli sonucu, öğretmenlerin lisans düzeyinde sınıf yönetimi konusunda iyi bir eğitim almamış olmasıdır. Sınıf yönetimi dersini daha çok teori olarak alan sınıf öğretmenleri atandıktan sonra daha farklı durumlarla karşılaşmıştır. Mesleklerinin ilk yıllarında sınıf ortamının farklı olması, bireysel farklılıklar, sınıfların kalabalık olması, kaynaştırma öğrencileri gibi farklı sınıf ortamlarıyla karşı karşıya gelmişlerdir. Bu durum yaşadıkları problemleri daha çok tecrübe kazanarak çözmelerine neden olmuştur. Sınıf öğretmenleri sınıf yönetimine farklı tanımlamalar ve farklı benzetimler yapmıştır. Bu da sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusundaki algılarının farklı olduğu anlamına gelmektedir. Bu durumun nedenleri arasında öğretmenlerin uyguladığı yöntem ve tekniklerinin önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir. Bazı sınıf öğretmenleri öğrencilerin sadece kendisini dinlemesini isterken, bazı öğretmenler derse aktif katılım sağlamasını öğrenciden beklemiştir. Öğretmenin bu tutumu sınıf atmosferini ve doğal olarak da sınıf yönetimini etkilemiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda aktardığı bilgilerin daha çok yaşanmışlık düzeyleri ile ilgisi olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin farklı sınıf tipleri gördükçe sınıf yönetimi algısının değiştiği görülmüştür. Sonuç olarak elde edilen bulgulara göre aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- ✓ Lisans düzeyinde verilen sınıf yönetimi dersinde uygulamaya yönelik eğitimlere ağırlık verilmesi ve böylelikle öğretmen adaylarına tecrübe kazandırılması sağlanabilir.
- ✓ Öğretmen adaylarına lisans döneminde tecrübeli sınıf öğretmenlerinin yardımıyla gerçek sınıf ortamında daha çok zaman geçirilmesi sağlanabilir.

- ✓ Milli Eğitim Bakanlığı'nın sınıf ortamındaki farklılıkları (sınıf mevcudu, bireysel farklılıklar, fiziksel ortam vb.) en aza indirmesi sağlanabilir.
- ✓ Öğretmenlere hizmet içi sınıf yönetimi kurslarının verilebilir.
- ✓ Veli ve yöneticilere yönelik sınıf yönetimi ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Boz, İ. (2003). *Sınıf yönetme sanatı*. İstanbul: Zambak Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Creswell, J. W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni (3. Baskıdan çeviri)*. (Çeviri Editörleri: M. Bütün & S.B.Demir). Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.

Çakmak, M., Kayabaşı, Y. ve Ercan, L. (2008). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi stratejilerine yönelik görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 53-64.

Çubukçu, Z. & Girmen, P. (2008). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 44, 123-142.

Dağlı, A., & Baysal, N. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarının nedenlerine ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 259-271.

Denizel Güven, E. ve Cevher, F. N. (2005). Okul öncesi Öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18), 1-22.

Ekici, G. (2004). İlköğretim I. Kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi profillerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(131), 50-60.

Erdem, A. R. (1998). *21 Yüzyıla Girerken Nasıl Bir İnsan Modeli Yetiştirelim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Höbek, G., & Üredi, L. (2017). Öğretmenlerin sınıf yönetimi eğilimlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(10), 255-273.

Kaplan, Z. (2018). *Okul öncesi öğretmenleri sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kazu, H. (2007). Öğretmenlerin sınıfta istenmeyen davranışlarının önlenmesi ve değiştirilmesine yönelik stratejileri uygulama durumları. *Milli Eğitim*, 175, 57-66.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S.Turan)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Ocakcı, E. (2017). *Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri ve sınıf yönetimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Paliç, G. & Keleş, E. (2011). Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2, 199- 220.

Sadık, F. ve Aslan, S. (2015). İlkokul sınıf öğretmenlerinin disiplin problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(3), 115- 138.

Şahin, M. ve Özbay, Y. (1999). Üniversite öğrencilerinin empatik sınıf atmosferine ilişkin algılamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 74 -83.

Şentürk, E. (2010). *İlköğretim Okullarında Sınıf İçinde Gözlenen İstenmeyen Öğrenci*

Davranışlarına Yönelik Öğretmen Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Yüksek lisans tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No: 257296).

Turhan, M, & Yaraş, Z. (2013). Öğretmen ve öğrencilerin öğretmen, disiplin, müdür, sınıf kuralları, ödül ve ceza kavramlarına ilişkin metafor algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 23 (1), 129-145.

Uğurlu, C. T. (2016). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11.baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.